

Istuta idea!

*Ykkösakselin strategian tuoma kasvualusta hankeideoille
huhtikuu 2023*

LEADER

Ykkösakseli

LEADER

Ihmisten kokoisille ideoille!

Euroopan unionin
osarahoittama

Leader-toiminnasta

Leader-toiminnasta

Leader-ryhmän hallituksessa ovat edustettuina alueen asukkaat, yrittäjät, yhdistykset ja paikallinen julkinen hallinto. Kehittämiseen voivat osallistua kaikki. Toiminta perustuu alueen omaan kehittämisstrategiaan.

Hallitus 2023

Varsinainen jäsen		Varajäsen	
Maaseudun asukkaat			
Minna Lehtonen	Lohja (Karjalohja)	Heidi Saukkola	Lohja (Nummi-Pusula)
Kai Nousiainen, pj.	Lohja	Riikka-Liisa Mattila	Lohja
Anna Kymäläinen	Salo (Kisko)	Mikko Mielikäinen	Salo (Suomusjärvi)
Taina Lehtisalo	Vihti	Anja Jacobson	Lohja
Yhdistykset			
Liisa Jääskeläinen	Lohja (Nummi-Pusula)	Kaj Westberg	Salo (Särkisalo)
Emmi Martti	Salo (Kuusjoki)	Anne-Maarit Niemelä	Salo
Anu Nilsson	Vihti	Soile Petrell	Vihti
Riitta Luhtala	Lohja	Janne Kettunen	Vihti
Julkinen sektori			
Ari Aalto	Salo (Muurla)	Stina Siikonen	Salo (Perniö)
Katja Etoin	Karkkila	Mika Kalliaisenaaho	Karkkila
Marjaana Mänkari	Salo (Halikko)	Simo Vesa	Salo
Noora Jussila	Vihti	Hiikka Hyrkkö	Lohja

Leader-toiminnasta

Lisää Leader-toiminnasta
www.leadersuomi.fi

Hankkeille
kohdistuva
rahoitus
3,8 M€

Ihmisten kokoisille ideoille!

Euroopan unionin
osarahoittama

Kehittämisen painopisteet 2023-2027

LEADER

Ykkösakseli

Strategian tavoitetilä 2030

Ykkösakselin alue tarjoaa kaikenikäisille asukkaille **monipuoliset mahdollisuudet hyvään elämään, asumiseen, työhön ja yrittäjyyteen** paikallisiin vahvuuksiin ja resursseihin nojaten.

Ykkösakselin alue houkuttelee **uusia asukkaita, paluumuuttajia ja yrityksiä**. Digitalisaatio, hybridityö, saavutettavat lähipalvelut ja yrittäjyys tekevät mahdolliseksi hyvän elämän.

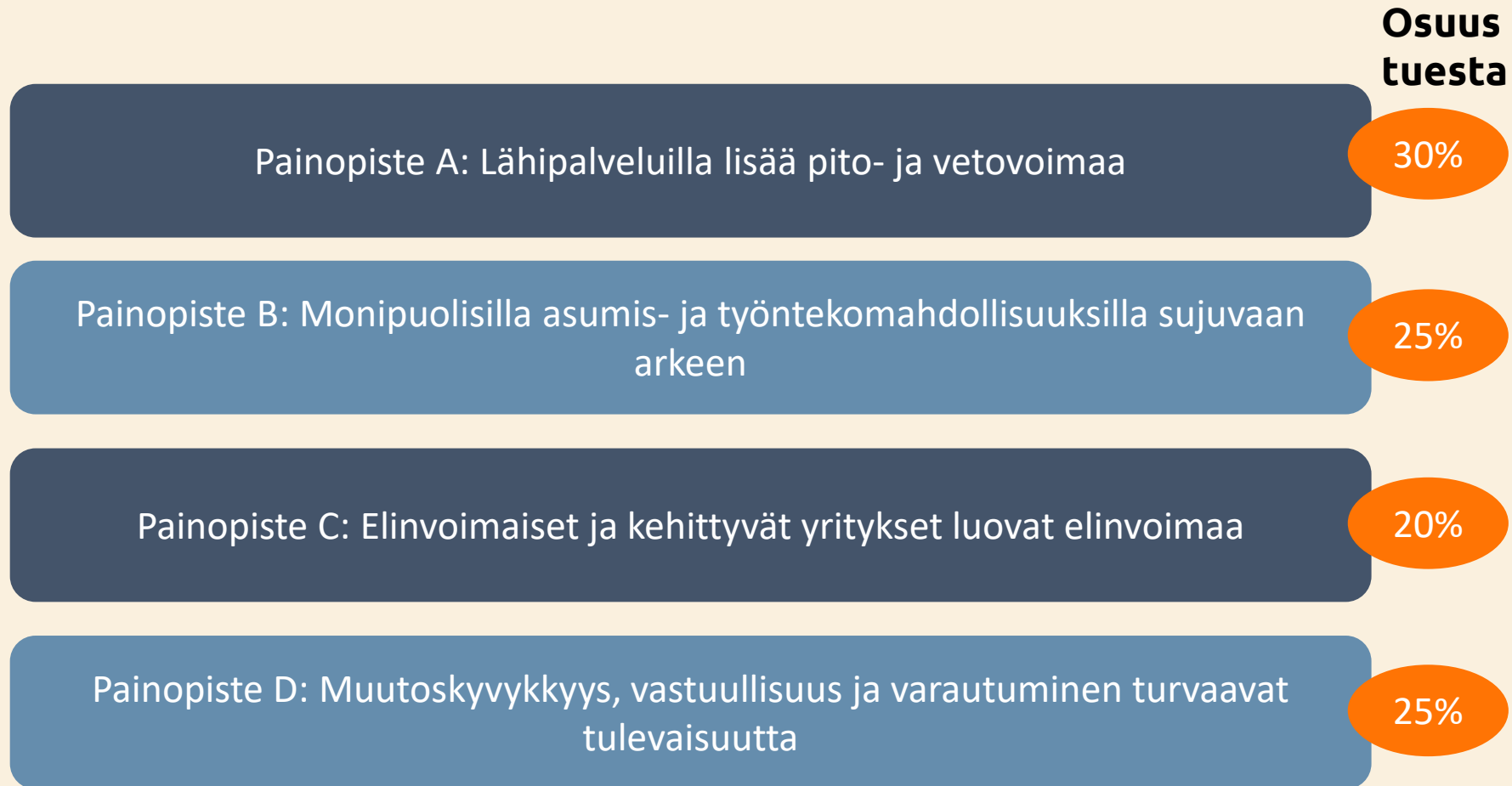
Uudistuneet yhteisöt kukoistavat ja saavat uusia jäseniä.

Yhteisöt ja yritykset löytävät **ratkaisuja ilmastonmuutoksen ehkäisemiseen** ja ovat varautuneita muutoksiin.

Kestävä kehitys huomioidaan kaikessa toiminnassa.

Ykkösakselin kehittämisen painopisteet 2023-2027

Läpileikkaavat teemat:
yhteistyö, nuoret ja kestävä kehitys.

Painopiste A: Lähipalveluilla lisää pito- ja vetovoimaa

Tavoitteet

- Eri-ikäisille asukkaille, yrityksille ja mm. matkailijoille **riittävät ja tarpeelliset palvelut ovat helposti saavutettavissa**. Toimivat palvelut **ovat houkutelleet kyliin uusia asukkaita** ja kakkosasunnoissa vietetään entistä enemmän aikaa.
- **Palveluita tuotetaan monipuolisesti** eri toimijoiden (paikalliset yhteisöt, yrittäjät, yritykset ja julkinen sektori) yhteistyönä. Paikallisella yritystoiminnalla on täytetty kylien ja maaseudun palveluaukkoja. Nuorten osaamista ja nuorten tuottamia palveluja käytetään aktiivisesti. Osuuskunnat ja yhteiskunnalliset yritykset täydentävät julkisen sektorin, yhdistysten ja yritysten palvelutarjontaa. Kylillä on aktiivinen kehittämisote kylänsä palvelutarjonnasta. Uusia kyliä on saatu aktiivisen, kehittämisvastuuta ottava kylätoiminnan piiriin. Toimiva lähidemokratia turvaa asukkaiden vaikutusmahdollisuudet palvelujen kehittämisessä.
- **Palveluiden tuottamisessa kokeillaan rohkeasti uusia palveluiden tuottamisen tapoja** ml. digitaaliset, liikkuvat, kiertävät palvelut. Kyliin on syntynyt monipalvelupisteitä ja tilat ovat monipuolisesti yhteiskäytössä.

Painopiste A: Lähipalveluilla lisää pito- ja vetovoimaa

Toimet 1/2:

Edistetään yhteistyötä kylillä ja kylien välillä. **Esitellään hyviä käytäntöjä ja uusia toimintamalleja.** **Lisätään yhdistysten osaamista** (mm. työllistäminen, tuotteistaminen, liiketoimintamallit).

Kuntien, yritysten ja yhdistysten välisten palvelusopimusten ja toimivan työnjaon syntymistä edistetään. Paikallisessa palvelujen tuottamisessa työllistetään paikallisia nuoria, työttömiä ja syrjäytyneitä. Järjestetään kylille monipalvelupisteitä ja edistetään paikallisten palvelujen tuottamista monen toimijan yhteistyönä. Tuetaan liikkuvien, digitaalisten ja älykkäiden palvelujen kehittämistä sekä uusien innovaatioiden hyödyntämistä palvelujen tuotannossa. Lisätään sekä palveluiden tarjoajien että käyttäjien tietotaitoa.

Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia palvelujen suunnittelussa lisätään esim. lähidemokratian keinoin. Kyläsuunnittelussa pohditaan alueen palvelutarpeita ja etsitään uusia vaihtoehtoja esim. palvelumuotoilun avulla. Kuntien suunnittelussa ja päätöksenteossa otetaan käyttöön maaseutuvaikutusten arviointi. Maaseutualueiden ja kaupunkien vuorovaikutusta tuetaan ja yhteistyötä kaupunki- ja maaseutualueiden paikallisten toimijoiden välillä lisätään.

Painopiste A: Lähipalveluilla lisää pito- ja vetovoimaa

Toimet 2/2:

Yhteisiä tiloja ja rakennuksia kunnostetaan monikäyttöisiksi. **Tuetaan yhteisten tilojen ja kokoontumispaikkojen käytettävyyttä lisääviä ja yhteiskäyttöä edistäviä toimenpiteitä.** Edistetään tilojen yhteiskäyttöä mm. koordinointia, pelisääntöjä ja markkinointia kehittämällä.

Ylläpidetään ja kehitetään olemassa olevia ja **perustetaan uusia lähiliikuntapaikkoja, luontoretkeilykohteita ja reittejä. Nuorten harrastus- ja kokoontumistiloja** kehitetään nuorten omien ideoiden pohjalta.

Edistetään paikallisen kulttuurin ja kulttuuritapahtumien syntymistä. **Tuetaan paikallista kulttuuripääomaa rikastuttavaa kulttuurivaihtoa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Nuorisolle suunnattua ja nuorten itsensä toteuttamaa tapahtumatuotantoa** edistetään.

Matkailuyrittäjien ja yhdistysten yhteistyön kehittäminen, kylä-, luonto-, lähi- ja ruokamatkailun tukeminen.

Painopiste B: Monipuolisilla asumis- ja työntekomahdollisuuksilla sujuvaan arkeen

Tavoitteet:

Kylissä on tarjolla erilaisia ja erikokoisia asumisvaihtoehtoja omistusasunnoista vuokra-asuntoihin. Kyliltä löytyy rakennuspaikkoja ja **kyliin on muuttanut uusia asukkaita. Kylässä on vastaanottava ilmapiiri.**

Alueen omaleimaiset kylät tunnetaan. Kylät ovat **brändänneet** alueensa ja kylien markkinointi on kunnossa.

Paikkariippumaton työ on mahdollista kylissä ja maaseudulla. Etätyöntekijöille ja yrittäjille on tarjolla tiloja ja palveluita.

Painopiste B: Monipuolisilla asumis- ja työntekomahdollisuuksilla sujuvaan arkeen

Toimet:

Vahvistetaan ja tuetaan alueen **omaleimaisuuteen pohjautuvan paikallisen identiteetin** syntymistä. Edistetään **kyläbrändien** kehittämistä.

Tuetaan kylien ja kuntien yhteismarkkinointia ja tonttienvälitystä. Edistetään kyliin ja maalle muutttoa lisäämällä kunnan ja kylän yhteistyötä asuinpaikkojen määrittelyssä mm. edesauttamalla kyläkaavojen laatimista.

Helpotetaan kyliin muuttamista esim. tuottamalla infopaketteja paikallisista olosuhteista, käytännöistä ja kuntien määräyksistä. Alueelle muuttajien vastaanottoa kehitetään; uusille asukkaille kerrotaan paikallisista palveluista, yhdistystoiminnasta, tavoista ja tottumuksista. Tarjotaan kyliin muuttajille, monipaikkaisille ja kausiasujille riittävät palvelut. Tuetaan haja-asutusalueiden vesi- ja jätevesiosuuskuntien käynnistämistä. **Edistetään nuorten juurtumista kotipaikkaansa ja opiskelemaan lähteneiden nuorten paluumuuttoa.**

Mahdollistetaan paikkariippumattoman työn kylissä ja maaseudulla. Kylille kehitetään tiloja ja palveluita etätyöntekijöille ja yrittäjille. Tuetaan haja-asutusalueiden valokuituosuuskuntien käynnistämistä.

Painopiste C: Elinvoimaiset ja kehittyvät yritykset luovat elinvoimaa

Tavoitteet:

Mikroyritysten toimintaedellytykset ja kyky työllistää ovat parantuneet. **Uusia yrityksiä on perustettu ja uusia työpaikkoja on syntynyt.** Yrittäjyys sen eri muodoissa mukaan lukien osa-aikayrittäjyys ja osuuskunnat, on aktiivista. Alueen runsaita vapautuneita resursseja on hyödynnetty tehokkaasti: työttömät, vapaat toimitilat ja olemassa olevat yritykset. **Nuoria on saatu mukaan yrittäjiksi ja yritykset ovat löytäneet jatkajia.**

Paikallisuuteen, paikallisiin raaka-aineisiin ja perinteeseen perustuvia uusia tuotteita saadaan markkinoille. Lähiruokaa on saatavilla.

Yrityksillä on toimivaa yhteistyötä ja yhteismarkkinointia paitsi muiden yritysten myös paikallisten yhdistysten ja kunnan kanssa. Yrittäjien kansainväliset taidot ovat kehittyneet ja yritykset ovat luoneet omaa toimintaansa tukevaa kansainvälistä yhteistyötä, markkinoita ja verkostoja. Maatilat ovat verkostoituneet ja kehittäneet uutta yhteistyötä.

Kestävä kehitys, hiilineutraalius ja ilmaston- ja ympäristönsuojelu huomioidaan yritystoiminnassa.

Painopiste C: Elinvoimaiset ja kehittyvät yritykset luovat elinvoimaa

Toimet:

Tuetaan yritysten kehittymistä, omistajanvaihdoksia ja uusien työpaikkojen ja innovaatioiden syntymistä. **Luodaan mahdollisuuksia** yrittämisen eri muodoille, kuten osa-aika- ja kausiyrittäjyydelle sekä osuustoiminnalle.

Tuetaan nuorten yrittäjämönteisyyttä lisäävää asennekasvatusta, työelämävalmiuksien kehittämistä ja yrittäjäkoulutusta sekä **nuorten työllistymismahdollisuuksiaan edistäviä ja nuoria työllistäviä hankkeita**.

Tuetaan yritysten ympäristöystävällisyyttä, ympäristöystävällisiin tuotantotapoihin siirtymistä ja uusiutuvien ja ilmastoystävällisten energiaratkaisujen käyttöönottoa.

Tuetaan maatilojen monialaistumista ja maatilojen välistä yhteistyötä sekä **uusien tuotantotapojen, menetelmien ym. kokeiluja**. Edistetään tuottajien jaksamista ja osaamista.

Kehitetään mikro- ja alkavien yritysten, osa-aikayrittäjien ja maatilojen neuvontaa sekä yhteistyötä, verkostoitumista ja kansainvälistymistä yhdessä tuottaja- ja yrittäjäjyhdistysten ja yritysneuvontaorganisaatioiden kanssa.

Painopiste D: Muutoskyvykkyys, vastuullisuus ja varautuminen turvaavat tulevaisuutta

Tavoitteet:

Kestävä kehitys, ilmastonmuutoksen hillintä, hiilineutraalius ja ympäristö otetaan huomioon toiminnassa ja valinnoissa.

Alueen luonnosta, vesistöistä ja kulttuuriympäristöstä huolehditaan.

Koulutuksen ja tiedotuksen avulla asukkaat, myös nuoret, ovat entistä tietoisempia alueensa luontoarvoista ja niiden säilyttämisestä ja osaavat tehdä vastuullisia valintoja. Yhdistykset ovat aktiivisesti kunnostaneet ympäristöään ja lähivesistöjään. Kyliin ja yrityksiin on laadittu ympäristösuunnitelmia. Ympäristöystävällisiä energiantuotantotapoja on otettu käyttöön. Energiaa säästetään ja kierrätys on arkipäivää.

Välttämättömään liikkumiseen ja kuljetuksiin on tarjolla ekologisia vaihtoehtoja.

Asukkaat, yhdistykset ja yritykset ovat varautuneet mm. toimintaympäristön muutoksiin, erilaisiin kriisien, pandemioiden, ilmastonmuutoksen aiheuttamien sään ääri-ilmiöiden aiheuttamiin häiriöihin. Myös kyberturvallisuus on huomioitu. Kylien turvallisuus- ja varautumissuunnitelmia on laadittu ja kylätaloja on varustettu turvaamaan kylän toimintoja häiriöiden aikana. Kylissä on otettu käyttöön erilaisia turvallisuutta lisääviä käytäntöjä esim. varautumisrinkejä.

Yhdistykset ovat kehittäneet toimintatapojaan ja ovat elinvoimaisia.

Kynnystä osallistua toimintaan on madallettu mm. pop up -osallistumisella. Yhdistyksiin on löytynyt uusia tekijöitä ja vapaa-ajan asukkaita ja nuoria on saatu mukaan toimintaan.

Painopiste D: Muutoskyvykkyys, vastuullisuus ja varautuminen turvaavat tulevaisuutta

Toimet:

Tarjotaan koulutusta ja tiedotusta konkreettisista keinoista ja hyvistä käytännöistä huomioida mm. kestävästä kehityksestä, hiilineutraaliudesta, resurssitehokkuudesta ja ilmastonmuutoksen paikallisella tasolla.

Tuetaan ympäristövastuuseen liittyvää tiedotusta ja koulutusta sekä ympäristöystävällisten työtapojen kehittämistä ja käyttöönottoa. Tuetaan uusien ekologisten energiaratkaisujen ja ympäristötekniikan neuvontaa sekä paikallista energiantuotantoa. Investointien avulla **parannetaan yhteiskäytössä olevien tilojen energiatehokkuutta**. Tuetaan ekologisen ja perinnerakentamisen osaamista sekä uusia innovaatioita ja niiden käyttöönottoa.

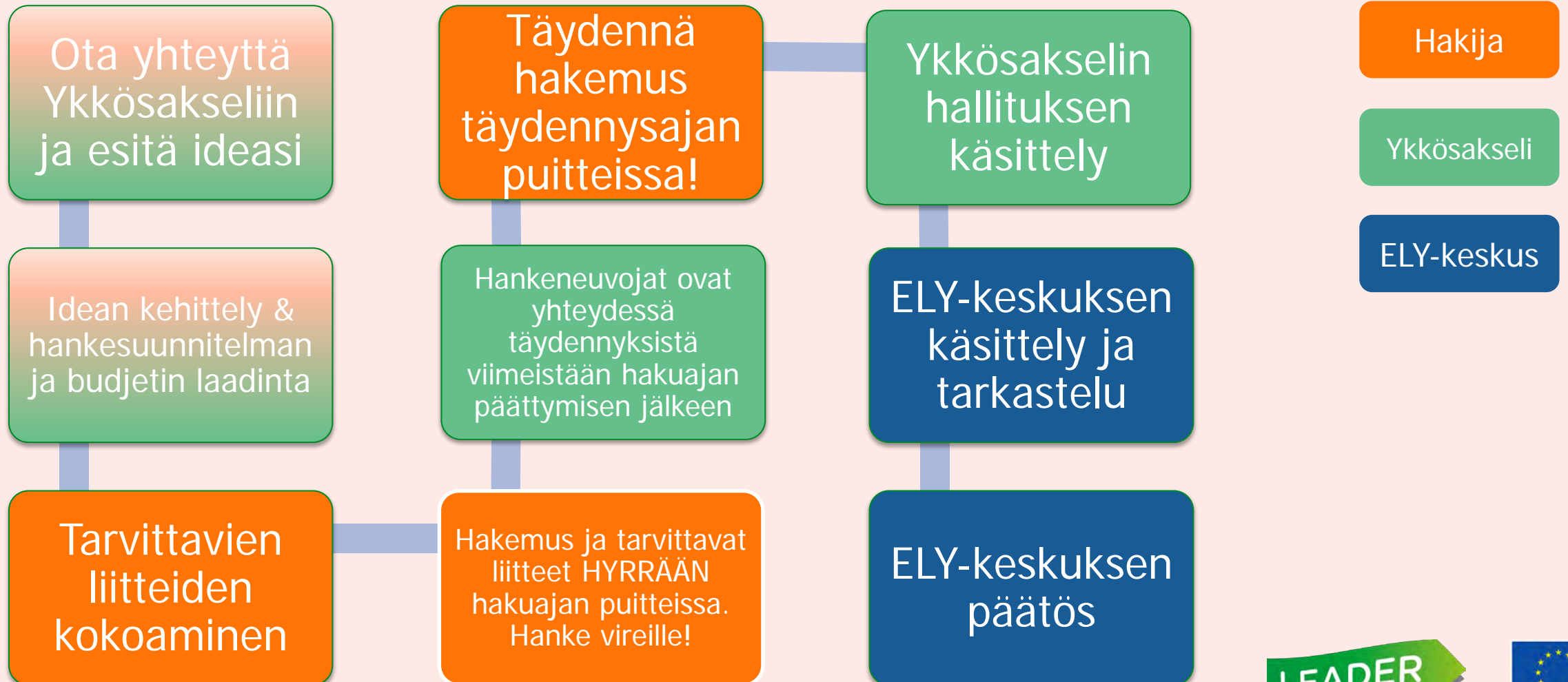
Edistetään bio- ja kiertotalouden hyödyntämistä yritystoiminnassa. **Edistetään kestävästä ja vastuullista yritystoimintaa, esim. matkailua.**

Tuetaan kylien ympäristösuunnitelmien laatimista sekä asuin- ja kulttuuriympäristön kunnostusta ja kylien maiseman- ja ympäristönhoitohankkeita, esim. lähivesistön hoitoa.

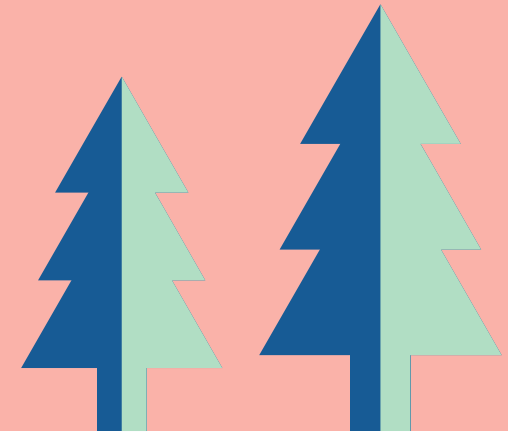
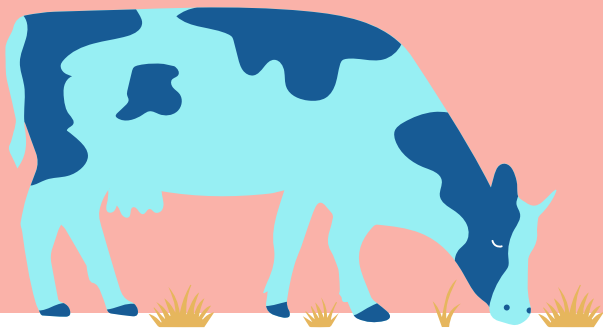
Laaditaan turvallisuus- ja varautumissuunnitelmia kyliin ja yrityksille. Kehitetään ennakointi- ja varautumisajattelua ja -osaamista. Hankitaan varautumiseen tarvittavaa välineistöä esim. kylätaloille.

Tuetaan erityisesti nuorten ja vanhusten syrjäytymistä ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä.

Miten tuen hakeminen tapahtuu?

Tuen avulla ideat kasvuun!

Elinkeinolliset hanketuet

Kehittämishankkeet

Koulutus- ja
tiedonvälityshankkeet

Uusi!
Yritysryhmän valmistelutuki

Yritysryhmähankkeet

Uusi!
Viljelijäryhmähankkeet

Pienyritystuet

Uusi!
Yritystoiminnan
käynnistäminen

Uusi!
Yritystoiminnan
kehittäminen

Uusi!
Maatalouden kokeilutuki

Investointituet yrityksille

Yritysten laajennus-
/kehittämisinvestoinnit

Uusi!
Yritysten uusiutuvan
energian investoinnit

Yleishyödylliset hanketuet

Vastikkeettoman työn arvo
korotettu 20 €/h
(konetunti 40 €/h)

Kehittämishankkeet

- Paikallinen
- Alueellinen
- Kansainvälinen

Koulutus- ja tiedonvälityshankkeet

Investointihankkeet

Uusi!

Pienhankkeet

- Kehittäminen tai investointi
- Enintään 8000 €
- Kertakorvaus

Uusi!

Älykkäät kylät

- Yhteistyöhanke, kaksi tai useampi yhteisö
- Parannetaan taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristön oloja
- Digitaalitekniikan ratkaisut

Uusi!

Valmisteluraha

- Kertakorvaus 5000 €

Ihmisten kokoisille ideoille!

Euroopan unionin
osarahoittama

Ykkösakseli ry
Kitulantie 11
25410 Suomusjärvi

www.ykkosakseli.fi

www.facebook.com/ykkosakseli

www.instagram.com/ykkosakseli

toimisto@ykkosakseli.fi

etunimi.sukunimi@ykkosakseli.fi